

Peringskiöld: **hirmuþr**, Hermelin och Brate: **hermuþr**.

Om namnet Härmod se *ANF* 49 (1933), s. 87. Tolkningen av **al** som (ack.) *Hall* är givetvis mycket osäker. Detta namn är annars icke belagt i Sverige under vikingatiden. I medeltida källor finnes ett belägg, från Dalarne. I Norge är det »föga brukligt», däremot »synnerligen vanligt på Island allt ifrån landnamstiden» (Lind).

185. Ärnäs, Kärnbo sn, Selebo hd.

Pl. 7: B 742.

Litteratur: B 742, L 929. Ransakningarna 1667—84; J. Peringskiöld, F 1 5:2 och Mon. Sud.

Avbildningar: Ransakningarna (enkel teckning); Peringskiöld a. a. (och B 742).

Enligt *Ransakningarna* fanns en sten med runinskrift »wijdh förstudören i Kernbo prästegårdh»; avbildningen ger vid handen, att det blott var ett stycke av en runsten. Peringskiöld fann den i »Kärnbo Prästegårds Förstugu tröskel». Den har sedermera förkommit.

Inskrift:

× × × **ui** **lbi** × **þaim** × - - - -

186. Ärnäs, Kärnbo sn, Selebo hd.

Pl. 7: B 741.

Litteratur: B 741, L 930. J. Peringskiöld, F 1 5:2 och Mon. Sud.

Liksom Sö 185 ett mindre fragment, som dock ej kan ha tillhört samma runsten. Numera förkommet.

Inskrift:

lauk · ta

187. Harby, Toresunds sn, Selebo hd.

Pl. 90. Pl. 7: B 734.

Litteratur: B 734, L 934. Ransakningarna 1667—84; J. Peringskiöld, Mon. Sud.; O. Hermelin, Selebo härads fornlemningar, s. 195, 255; E. Brate, Svenska runristare (1926), s. 57.

Äldre avbildningar: Peringskiöld a. a. (och B 734); Hermelin a. a.; Brate (ATA).

Runstenen står straxt N om Harby, invid vägen från Mariefred till Stallarholmen. Ett stycke S om Harby ligger den större gården Hista, efter vilken stenen också stundom benämnes. Platsen är markerad å Geologiska kartbladet »Strengnäs».

Runstenen omtalas i *Ransakningarna* på följande sätt: »Wid en gårdh be^d Harby brede widh Landhzwäghen som leder åth Ehringzholm står upreest en Steen 1 alns breedh och 2 alnar högh, bookstäfuer som ther uppå warit haffua ähre så föråldrade och förfalne att the icke kunne läsas, hwadh samma steen hafuer betydha ähr icke i Mannaminne.» Enligt Dybeck (anteckningar i ATA) fanns ännu 1861 i närheten av stenen en mängd små gravkullar. — »En arbetarhustru i Harby förklarade, att det var många, som säga, att det är något underligt med denna runsten. När man går förbi den, rasslar det alltid så besynnerligt bakom, och det är, som om någon skulle kasta sand på stenens baksida. Hon hade många gånger varit rädd för stenen,

och först hon kom till Harby, tordes hon knappt gå förbi den till källan efter vatten om kväl-
larne» (Brate). Stenen restes år 1861 på Södermanlands Fornminnesförenings bekostnad.

Granit. Höjd 1,78 m., bredd 0,54—0,77 m. Ytan är alldeles slät och jämn. Ristningen är synnerligen väl utförd och likaledes väl bevarad, alltigenom tydlig och lättläst.

Inskriften är följande:

× **pa**ir **pu**rpr × **au**k × **bru**ni × **au**k × **ti**ðku^{mi} × **le**tu × **ra**isa × **sti**n × **pe**nsa × **af**tir × **syi**ðba^{lka} × **fa**pu^r ×
5 10 15 20 25 30 35 40 45 50 55 60
sin × **ku**p × **hi**albi × **is**olu × **ha**ns ×
65 70 75 80 85

*Pãir Þorðr ok Bruni ok Tiðkumi letu ræisa stein þensa æftir Sviðbalka, faður sinn. Guð
hjalpi sialu hans!*

»Tord och Brune och Tidkume läto resa denna sten efter Svedbalke, sin fader. Gud hjälpe
hans själ!»

Till läsningen: 29 och 42 **e** äro tydligt stungna, likaså 52 **y**. 46 **a**, icke **e**.

Namnet *Bruni* förekommer även Sö 178 Gripsholm, *Tiðkumi* även Sö 205 Överselö och Sö 293 Elltomta, Grödinge sn. Utom dessa tre belägg i Södermanland är *Tiðkumi* belagt ett par gånger i Uppland, dels L 385 Skälby, Järfälla sn, och dels som namn på en i Enköpingstrakten verksam runristare (L 677 Hässleby, Villberga sn, L 714 Enköping, L 736 Väppeby, Enköpings-Näs sn, D I 104 Tjursåker, Vårfrukyrka sn). Om namnet se E. Brate, *Svenska runristare*, s. 61. — *Sviðbalki* är ursprungligen ett binamn, här brukat som personnamn. Som binamn är det känt från Landnámabók. Troligen har ordet *sviðbalki* haft samma innebörd som *sviðbrandr* (också använt som binamn, se Lind); no. *svidbrand* betyder enligt Ross en 'bjälke över eldstaden att hänga kitteln på'. En sådan, som givetvis var ett allmänt inventarium i stugan, blev sotig och avsvedd; ordet passade därför bra som vedernamn. Det tyckes f. ö. icke vara känt från östnordiskt område. *Balki* förekommer ensamt såsom personnamn under vikingatiden (Lind). — I 77—81 **isolu** ha de båda första runorna blivit omkastade.

Enligt Brate är ristningen möjligen av Balle. Vissa ornamentala detaljer erinra påfallande om ett par Strängnässtenar (Sö 279, 281, 276), men mot samma ristare talar den olika formen av **b**- och **r**-runorna.

Herresta, Toresunds sn.

R. Dybeck uppgiver (*Runa*, fol., 2, s. 20), att han år 1856 av flera personer i Toresund fått höra, att en på två sidor ristad runsten har stått vid utgårdens Edby under Herresta, helt nära körvägen mellan Toresunds kyrka och Herresta. Den skulle någon tid förut ha blivit söndersprängd och använd som fyllnad i en grav. Dybeck upprepar detsamma i sin reseberättelse från 1861 (ATA) och i brev till lektor H. Aminson i Strängnäs (²⁴/₃ och ²³/₇ 1863, Södermanlands Fornminnesförenings arkiv). »Han måste finnas; visst tio män påstodo det. Kunde blott ett l. ett par stycken af stenen finnas, vore mycket vunnet.» Sannolikt har emellertid Dybeck blivit vilseledd av opålitliga sagesmän. O. Hermelin, som förgäves gjort efterforskningar, skriver (*Selebo härads fornlemningar*, s. 194): »Enligt trovärdiga personers uppgift (bland andra kyrkoherdens) var den af Herr Dybeck omnämnda runstenen, hvilken af Assessor Grewesmühl på Herrestad skulle hafva blifvit sönderbokad till vägfyllnad, visserligen betäckt med hvarjehanda figurer och bokstäfver, men desse hade med krita blifvit ditsatta af skolgossar. En rusig person hade för Herr Dybeck berättat, att det var en runsten.»